

Artefiletika ako preventívna sociálno-výchovná činnosť v škole

Záverečná práca

Techniky artefiletiky pre emocionálny rozvoj detí s mentálnym znevýhodnením, metodické postupy

Školiteľ: Bronislava Plešková, Nervuška- arte
Účastník: Mgr. Zuzana Laštincová
Pracovisko: SŠ Dúbravská cesta 1
Trvanie vzdelávania: október 2018-február 2019
Dátum: 5.2.2019

Názov: Ostrovy emócií

Cieľ: podpora tvorivosti, kontakt so sebou, emocionálny rozvoj, prepojenie vnútorného prežívania s konkrétnymi prejavmi (emocionálnej a kognitívnej časti mozgu), vyskúšať si rôzne spôsoby vyjadrenia

Cieľová skupina: deti a mladí s mentálnym znevýhodnením (13-20 r), tieto deti majú často veľmi oklieštené vnímanie svojich pocitov. Poznajú kategórie dobre-zle, do ktorých vkladajú seba či iných, podľa rodičovského alebo spoločenského posudzovania (napríklad- hnevať sa nemôžem, to je zle, som zlý). Často je pre nich ťažké emóciu pomenovať a popísať správanie v danej emócií. Pomocou artefietických techník je možné potvrdiť deťom prežívané emócie, rozšíriť paletu emócií a tiež ich škálovanie a možnosť ich vyjadrenia, čo prispieva aj k väčšej pohode v prežívaní.

Postup: Technika je nastavená na individuálnu prácu. Na základe testu emocionálneho srdca rozoberieme s klientom jednotlivé emócie. Ponúkneme tvorbu na A4 k jednotlivým emóciám, ktoré budú tvoriť základ ostrova. Dieťa (mladý) si môže predstaviť ako sa žije na ostrove danej emócie a následne k týmto svetom prikladať predmety, ktoré nájde v miestnosti. Na záver zreflektujeme proces a významy, ktoré boli doň vložené. Na tento proces je vhodné zabezpečiť dostatok času, je možné ho rozdeliť na viac stretnutí.

Materiál: 5x A4, farbičky (voskovky), rôzne predmety

Variácia: techniku je možné realizovať aj skupinovo, ak sa už skupina pozná; v prípade, že vie dieťa písať, môže priradovať k ostrovom slová; tému je možné spracovať aj prostredníctvom modelovania; dieťa môže svety poprepájať, vytvárať a hrať situácie, ktoré by na daných ostrovoch (pri ich prepájaní) mohli vzniknúť; u mladých by mohlo byť zaujímavé k daným svetom pridať pieseň; do procesu možno zapojiť karty More emócií

Priebeh: Beatrix, 18 r., 2 ročník praktickej školy, 3.10.2018

Téme emócií sme sa s Beatrix venovali na viacerých stretnutiach, postupne sme sa rozprávali o jednotlivých základných 4 emóciách, ku ktorým priebežne vznikali kresby. Na tomto stretnutí som jej ukázala všetky jej obrázky emócií. Bea mala záujem domalovať obrázok strachu, povedala o ňom, že je to ona v posteli s kvietkovaným paplónom. Postava na obrázku sa má, podľa jej slov, dobre, lebo jej pomôže keď sa schová pod paplón, ak sa bojí. Bodky na obrázku chcela Bea urobiť zámerne, ale nevedela pomenovať, čo sú. Pokým Bea kreslila, prichystala som zopár predmetov na gauč. Bea si to všimla. Po dokončení som jej vysvetlila, že z týchto vecí si môže povyberať, alebo aj zobrať iné a priradiť ich k jednotlivým ostrovom emócií (najprv som dala Bei prežiť si na chvíľu danú emóciu na ostrove). Ukázala som jej príklad s bublifukom a veselosťou, ale nepridala som ho k veciam na gauči, aby Bea neskopirovala nápad, ale aby vkladala vlastné obsahy do aktivity. Pustila som hudbu, dohodli sme sa, že kým bude hudba hrať, má Bea čas na priradovanie. Aj počas realizovania aktivity som občas vstúpila do procesu a povedala Bei, že nemusí použiť všetko (nehcela zvieratká), alebo ponúkla nové predmety. Bea spozorovala, keď hudba prestala hrať a zastavila sa. Vybrala si ostrov veselosti ako prvý. Povedala, že tam dala bublifuk (ktorý si potom sama vybrala zo šuplíka), lebo veselá, nevedela určiť asociáciu k veselosti. Nestihli sme sa porozprávať o všetkých ostrovoch a zazvonilo. Bea mi dovolila odfotiť ostrovy a dohodli sme sa, že sa môžeme o nich porozprávať aj nabadúce. Na konci stretnutia Bea poznamenala niečo v zmysle, že je to škoda, že už musí ísť, rada chodila na stretnutia.

Priradené predmety:

Ostrov strachu- vankúš; Ostrov smútku- vreckovky, auto, kniha, lopatka a metlička, hnedá voskovka ;Ostrov hnevu- bubon, farbičky, vodovky, kladivo, knižka Hnev, žltý papier, hviezdička, štetec, čierna voskovka ;Ostrov veselosti- nožnice, medveď, šnúrka, telefón, harmonika, temperky, loptička, bublifuk, kvet, červená voskovka



Figure 1 Test emocionálneho srdca 29.5.2018



Figure 2 Hnev 5.6.2018



Figure 3 Radosť 12.6.2018



Figure 4 Smútok 19.6.2018



Figure 5 Strach 26.9.2018



Figure 6 Ostrov hnevu 3.10.2018



Figure 7 Ostrov smútku 3.10.2018



Figure 8 Ostrov strachu 3.10.2018



Figure 9 Ostrov radosti 3.10.2018

Názov: Von a dnu

Cieľ: podpora komunikácie a skupinovej dynamiky, rozvoj emocionálneho rozmeru osobnosti, napojenie na vlastné vnútorné prežívanie, porozumenie emóciám iných, podpora manuálnych zručností

Cieľová skupina: deti a mladí s mentálnym znevýhodnením (8-18 r), táto cieľová skupina tiež emocionálne prežíva rôzne situácie života, na základe zníženého intelektu alebo iných spoločenských a výchovných faktorov, však často nemajú dostatočné porozumenie a nástroje na management emócií. U niektorých sa prejavuje strach z prejavu emócií, najmä v skupine, iní sa prejavujú štylizovane. V rámci skupiny je výhodou rôznorodosť prežívania, na základe ktorej možno potvrdiť emócie detí a zároveň zvýšiť vnímavosť na prežívanie iných. Pomoc pri orientácii vo svete emócií prispieva k zvýšeniu kvality života. Okrem iného, môže táto technika podporiť sebaobraz detí (viem strihať, lepiť, rozhodnúť sa- je možné nájsť mnoho momentov na ocenenie), v prípade, že deti dané zručnosti ešte nemajú osvojené, je pridanou hodnotou bezpečný priestor pre ich tréning.

Postup: Technika je nastavená na skupinovú prácu. Skupinu rozdelíme na dve časti (v každej by mal byť facilitátor). Každá menšia skupina dostane jeden plagát s predkreslenou postavou. Ich úlohou je spoločne vytvoriť osobnosť- meno, príbeh, vlastnosti človečika na plagáte tak, že vonkajšie charakteristiky prilepia zvonka a vnútorné do vnútra postavy. Účastníci môžu kludne charakteristiky vrstviť, či dokresliť koláž iným výtvarným materiálom podľa potreby. Cez reflexiu si skupiny navzájom predstavia svojho človečika z plagátu. Ak je to možné snažíme sa zachytiť ako sa deti pri tvorbe mali, škálovať emócie, poukázať na rozdiel vonkajšieho prejavu a vnútorného prežívania i rozdiely interpersonálne (ja to mám tak on inak- vzájomný rešpekt).

Materiál: rôzne obrázky (zvieratá ai.), časopisy, sensorické materiály, plagát s predkreslenou postavou, nožnice, lepidlo, lepiaca páska

Variácia: možno zúžiť záber práce skupiny len na vonkajšie či vnútorné charakteristiky, viac zaštrukturovať okruh vlastností určením konkrétnych otázok; techniku je možné realizovať aj v individuálnej forme či už s plagátom alebo krabičkou, ktorá ponúka možnosť vnútorné charakteristiky aj fyzicky schovať dnu a otvára priestor ísť hlbšie, rozprávať o charakteristikách samotného klienta; Oriek pre Popolušku- v skupine možno na záver symbolicky vo forme oriešku darovať niektorú zo spomínaných charakteristík alebo aj čokoľvek iné.